

האיזון בין הפיתוח לבין שמירה על הסביבה ("נווה צפיפות") מערך לתלמידי בית ספר יסודי

מה חשוב יותר – לבנות עוד ועוד בניינים בעיר או להשאיר ריאה ירוקה? כיצד תורמים לנו השטחים הפתוחים, מהו התפקיד שלנו בשמירה עליהם, וכיצד שומרים על האיזון בין השמירה על הסביבה והטבע לבין הפיתוח הסביבתי? המערך נכתב בשיתוף עם ארגון צהר

מטרות:

- הכרת החשיבות של שמירה על האיזון בין פיתוח תעשייתי לשמירה על הטבע ועל הסביבה.
- הבנת הקונפליקט בין תפקידו של האדם בפיתוח העולם לבין תפקידו בשמירה עליו.

אוכלוסיית יעד: תלמידי בית ספר יסודי (כיתות ד'-ו')

משך זמן השיעור: 45 דקות.

חומרי עבודה: בריסטולים, גזירי עיתון, תמונות, טושים, פלקט.

פתיחה (5 דקות)

שאלת פתיחה: אוכלוסיית ישראל גדלה במהירות, וצריך להיערך לכך ולהקים ערים חדשות. נבחרתם לתכנן עיר חדשה על שטח פארק הטבע הסמוך. מהם הדברים שלדעתכם חייבים להיות בתוך עיר שמתוכננת בצורה נכונה?

כותבים על הלוח את מה שיעלו המשתתפים והמשתתפות (בתים, מפעלים, חנויות, פארקים, עצים, גני שעשועים, בתי חולים, בתי ספר, מזבלה...). יש להשתדל לא לכוון את המשתתפים אלא לתת להם לומר באופן חופשי איך לדעתם צריכה עיר להיראות.

משימה: תכנון עיר (20 דקות)

מחלקים את הקבוצה ל-4-5 קבוצות עבודה (לפי גודל הקבוצה).

כל תת קבוצה מקבלת בריסטול גדול, המשמש כבסיס לתכנון העיר שלה. (מנחים את המשתתפים למצוא שם לעיר, ולצייר בתים ומפעלים, פארקים, עצים וכו', או לחלופין להדביק תמונות מתוך עיתונים וכו'). על כל קבוצה לשבץ את המרכיבים שנכתבו על הלוח בפתיחת השיעור.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

- * מטרת המשימה היא להמחיש את הקונפליקט בין הפיתוח לבין שמירה על הטבע ועל הסביבה.
 - * ייתכן מאוד שכמעט לא יינתן מקום לעצים וצמחייה בתכנון העיר, ויש לעמוד על כך בדיון שיבוא לאחר הקרנת הסרטון.
- בסוף המשימה ייתלו הבריסטולים על אחד הלוחות, כדי שכל הקבוצה תוכל לראות את התוצרים.

"נווה צפיפות"

הקרנת הסרטון "נווה צפיפות" (2 דקות)

[https://www.kkl.org.il/education/youth-and-education/study-materials-for-teachers/shmita-activities/development and nature elementary school/density oasis](https://www.kkl.org.il/education/youth-and-education/study-materials-for-teachers/shmita-activities/development%20and%20nature%20elementary%20school/density%20oasis)

דיון על הסרטון (8 דקות)

- אם הייתם ראש/ת העירייה של נווה צפיפות, כיצד הייתם פותרים את בעיית הצפיפות?
- מה יותר חשוב: פארק הטבע הסמוך – הריאה הירוקה הקיימת – או עיר חדשה, כבישים ומפעלים?
- במה משרתת השמירה על פארק הטבע את האדם?
- האם בתכנונים שלכם במשימת הפתיחה התמודדתם עם בעיה דומה? כיצד נהגתם? (אפשר לתת לנציג מכל קבוצה לענות בכמה מילים על השאלה).
- כדאי למקד את הדיון בשאלה כמה מקום ניתן בתכנון לטבע ולסביבה.

הרחבה:

אפשר להרחיב ולדבר על חשיבות השטחים הפתוחים ותרומתם לשמירה על הטבע, על איכות הסביבה ורווחת האדם.

- ציינו את חשיבות השטחים הפתוחים והתרומה של סביבה מאוזנת לבריאותנו.
- שוחחו על שירותי המערכת החשובים שהטבע והיערות מספקים, כמו ייצור חמצן וקיבוע פחמן דו חמצני, שירותי פנאי, נופש, ספורט ועוד.
- הזכירו את שינוי האקלים שנגרם לאור התנהלות לא אחראית של האדם אל מול הסביבה והטבע. אנחנו כבר רואים ומרגישים את הנזקים שבמו ידינו אנחנו מחוללים. מה עלינו לעשות כדי לא לשכוח את צורכי הטבע והסביבה?

שאלות לסיכום הדיון (8 דקות)

- אם הייתם מקבלים את משימת תכנון העיר מחדש, האם הייתם משנים את התכנון? איך הייתם מאזנים בין צורכי הטבע והסביבה לצורכי האדם, גידול האוכלוסייה וההתפתחות הטכנולוגית?
- כיצד אנחנו יכולים להתנהג ביום יום כדי לשמור על הטבע והסביבה?

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

*** אפשר לכתוב את התשובות והרעיונות על פלקט תחת הכותרת "כיצד נשמור על הטבע והסביבה?" ולתלות בכיתה כך שהתלמידים תמיד יוכלו להיזכר בדרכים לשמירה על הסביבה בשגרת היום יום.**

סיכום (2 דקות)

במפגש נוכחנו לדעת עד כמה מורכב לאזן בין הצרכים של האדם בעולם המודרני לבין הצרכים של האדמה והסביבה.

חשוב שנזכור שגם לטבע ולסביבה יש מקום בעולם שלנו, ואסור לנו לשכוח אותם כשאנחנו מתנהלים בחיי היום יום שלנו וכשאנחנו מפתחים את הסביבה שלנו.